

แนวปฏิบัติในการประเมิน
โครงการงดเหล้าเข้าพรรษาระดับพื้นที่
(การพัฒนาและศึกษาประสิทธิผล)

ดร.हरषा เศรษฐบุปผา
ดร.นพ.อุดมศักดิ์ แซ่โง้ว
ดร.วราธิษฐ์ ลำไย
นางสาวชะวະลีพร ภาภูตานนท์ฯ
ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา

แนวปฏิบัติในการประเมิน

โครงการงดเหล้าเข้าพรรษา(ระดับพื้นที่)

(การพัฒนาและศึกษาประสิทธิผล)

ดร.हररषषषष ढषषषषषषषषषष

ดร.นพ.อุดมศัศกดี แซงั้ว

ดร.วรนัษฐั ลััใ

นางสาวชะวะลััฬร ภาวภูต่านนทััษ

มหาวิทยาลัยเชัองใหม่

มหาวิทยาลัยวลััษลััษณั

มหาวิทยาลัยมหัดล

ศูนย์วจััยปัญหฬสุรฬ

2559-2560

บทสรุปผู้บริหาร

การพัฒนาและศึกษาประสิทธิผลการใช้แนวปฏิบัติในการประเมินโครงการงดเหล้าเข้าพรรษา (ระดับพื้นที่) ครั้งนี้ คณะทำงานได้มีจัดประชุมระดมสมอง 3 ฝ่าย ได้แก่ นักวิชาการ ผู้กำหนดนโยบาย และผู้ปฏิบัติกิจกรรมในการรณรงค์โครงการงดเหล้าเข้าพรรษาในระดับพื้นที่ ประกอบด้วย คณะทำงานจากสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า (สคล.) ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.) แผนงานการพัฒนาระบบการดูแลผู้มีปัญหาการดื่มสุรา (พรส.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และคณาจารย์จากมหาวิทยาลัยที่ดำเนินการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและจัดการกับปัญหาการดื่มสุราในประเทศ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการมีทั้งหมด 6 ขั้นตอน โดยอาศัยขั้นตอนการพัฒนาแนวปฏิบัติตามหลักฐานเชิงประจักษ์ (A Model for change to evidence-based practice. (Rosswurm & Larrabee, 1999) และได้แนวปฏิบัติในการประเมินโครงการงดเหล้าเข้าพรรษา (ระดับพื้นที่) ที่มีองค์ประกอบสำคัญได้แก่ 1) คำชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ของแนวปฏิบัติสำหรับคณะทำงานในพื้นที่รณรงค์โครงการงดเหล้าเข้าพรรษาดำเนินการประเมินในช่วงก่อนเข้าพรรษา ระหว่างเข้าพรรษา และภายหลังสิ้นสุดการเข้าพรรษา และติดตามต่อเนื่อง 3 และ 6 เดือน 2) ตัวชี้วัดในการประเมินโครงการงดเหล้าเข้าพรรษา (ระดับพื้นที่) ที่เกี่ยวข้องกับผลลัพธ์จากการรณรงค์โครงการงดเหล้าเข้าพรรษา ตั้งแต่จำนวนคนที่ร่วมงดเหล้าเข้าพรรษา จำนวนคนงดเหล้าครบพรรษา การลด/งด พฤติกรรมการดื่ม และการลดผลกระทบที่เกิดจากการดื่ม รวมถึง การให้ความสำคัญกับกระบวนการรณรงค์โครงการงดเหล้าเข้าพรรษา ทั้งจุดแข็งและสิ่งที่ต้องพัฒนาในการทำกิจกรรมในการรณรงค์ รวมถึงจุดแข็งและสิ่งที่ต้องพัฒนาในการขับเคลื่อนการรณรงค์ 3) ขั้นตอนการประเมินผลลัพธ์จากการรณรงค์โครงการงดเหล้าเข้าพรรษาให้ชัดเจนทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ และ 4) เครื่องมือในการประเมินเพื่อสามารถนำไปใช้ได้จริง

ในการศึกษาประสิทธิผลการใช้แนวปฏิบัติในการประเมินโครงการงดเหล้าเข้าพรรษา (ระดับพื้นที่) ทางคณะทำงานใช้แนวปฏิบัติในการประเมินโครงการงดเหล้าเข้าพรรษา ปี 2559 (ระดับพื้นที่) เพื่อทดลองประเมินในพื้นที่รณรงค์โครงการงดเหล้าเข้าพรรษาของสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า (สคล.) ดำเนินการประเมินในช่วงก่อนเข้าพรรษา ระหว่างเข้าพรรษา และภายหลังสิ้นสุดการเข้าพรรษา และติดตามต่อเนื่อง 3 และ 6 เดือน โดยคณะทำงานในพื้นที่ หรือบุคคลกรในพื้นที่ ได้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) เยาวชน หรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายโดยคณะทำงานในพื้นที่ที่รณรงค์โครงการงดเหล้าเข้าพรรษา โดยขอความร่วมมือจากพื้นที่ดำเนินการของ สคล. ทั้งหมด 10 พื้นที่ โดยประมาณการพื้นที่ละ 100 คน ตามความสมัครใจ อย่างไรก็ตามเมื่อดำเนินการในพื้นที่พบว่าจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการไม่เป็นไปตามที่ประมาณการ และมีผู้เข้าร่วมโครงการจริง ทั้งหมด 1116 คน

โดยพบว่าบทบาทของกลุ่มภาคีในพื้นที่ต่อการรณรงค์ลดเหล้าเข้าพรรษา มีการปฏิบัติที่ได้ผลอย่างต่อเนื่อง และกลายเป็นโครงการในแต่ละพื้นที่ที่มีกิจกรรมสอดคล้องกับสังคมวัฒนธรรมในท้องถิ่น และอาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่นในการขับเคลื่อนการรณรงค์อย่างเป็นรูปธรรม การประเมินโครงการลดเหล้าเข้าพรรษา ถูกมองว่าไม่มีความจำเป็นเท่ากับการลงมือปฏิบัติ และไม่ได้นำความสำคัญในการประเมินโครงการรณรงค์ลดเหล้าเข้าพรรษาอย่างจริงจัง โดยการประเมินผลลัพธ์จากการรณรงค์โครงการลดเหล้าเข้าพรรษาพบว่า มีผู้ตอบแบบสอบถามครบทุกครั้งเพียงร้อยละ 30 (ผู้ตอบแบบสอบถามครบทุกครั้งเพียง 338 คนจาก 1,116 คน) ขณะเดียวกันในการประเมินกระบวนการรณรงค์โครงการลดเหล้าเข้าพรรษาในระดับพื้นที่พบว่ามีเพียง 1 พื้นที่ที่ร่วมแสดงความคิดเห็นจากการดำเนินการใน 4 หมู่บ้าน ซึ่งประมวลได้น่าจะเกี่ยวข้องกับประเด็นที่หลากหลาย ซึ่งคณะทำงานได้สรุปและให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายไว้ดังนี้

1) การไม่ได้คำนึงถึงความสำคัญของการประเมินโครงการ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย การประเมินโครงการลดเหล้าเข้าพรรษา ถูกมองว่าไม่มีความจำเป็นเท่ากับการลงมือปฏิบัติ และผู้ดำเนินการไม่ได้ให้ความสำคัญในการประเมินโครงการรณรงค์ลดเหล้าเข้าพรรษาอย่างจริงจัง ดังนั้นจึงควรมีการจัดเวทีเสวนา หรือการประชุมเชิงปฏิบัติการในพื้นที่ภาคีโย อาศัยภาควิชาการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการปัญหาจากการใช้สุราหรือหน่วยงานวิชาการภาครัฐ ขับเคลื่อน เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของการประเมิน หรือการนำสาระที่ได้จากการดำเนินงานตามโครงการมาสรุป ประมวลผล เพื่อจะสามารถแสดงถึงผลลัพธ์ตามที่คาดหวังไว้ และเผยแพร่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือผู้ที่อาจมีส่วนได้ส่วนเสียนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ครอบคลุม เกิดเป็นรูปแบบต้นแบบเพื่อใช้ขยายผลในวงกว้างต่อไป

2) ความไม่ชัดเจนในการสร้างกลไก และกำหนดนโยบายที่เป็นรูปธรรมในการประเมินโครงการ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย แนวปฏิบัติที่พัฒนาขึ้นสำหรับการประเมินโครงการลดเหล้าเข้าพรรษาในระดับพื้นที่ครอบคลุมทั้งการประเมินผลลัพธ์และกระบวนการ ตลอดจนมีขั้นตอนในการดำเนินการอย่างเป็นลำดับขั้นตอน ดังนั้นในแต่ละพื้นที่ที่มีการรณรงค์ ควรมีการกำหนดนโยบายและวางระบบกลไกในการประเมิน โดยกำหนดผู้รับผิดชอบในพื้นที่เพื่อวางแผนการปฏิบัติตามแนวปฏิบัติอย่างจริงจัง มีการกำหนดรายละเอียดสถานที่ เวลา และกำหนดผู้ที่จะเป็นผู้ลงพื้นที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ อย่างชัดเจน มีการกำหนดงบประมาณในการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูล มีการกำหนดผู้ประสานงานที่มีศักยภาพในการควบคุม กำกับ ติดตามและเป็นที่ปรึกษาในกระบวนการต่างๆของการปฏิบัติตามแนวปฏิบัติการประเมินโครงการเพื่อให้ได้สาระการประเมินตามที่มุ่งหวังไว้ได้เป็นอย่างดี

3) ศักยภาพในการเก็บรวบรวมข้อมูลของผู้เก็บรวบรวมข้อมูลยังมีจำกัดทั้งการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมินโครงการลดเหล้าเข้าพรรษานั้น คณะทำงานพัฒนาแนวปฏิบัติฯ ได้จัดทำเครื่องมือในการประเมินผลลัพธ์และกระบวนการโครงการลดเหล้าเข้าพรรษา(ระดับพื้นที่) ประกอบด้วยแบบประเมิน 3 ชุด (เชิงปริมาณ) และแนวคำถามเพิ่มเติมในการถอดบทเรียน 2 ชุด ในการจัดเวทีประเมินจุดแข็งและสิ่งที่ต้องพัฒนาในการทำกิจกรรมในการ

รณรงค์ใน 5 กิจกรรมได้แก่กิจกรรมการโน้มน้าวจิตใจกิจกรรมการลงมือทำในชุมชนกิจกรรมการให้ความช่วยเหลือ กิจกรรมกับคนแวดล้อมและกิจกรรมกับสิ่งแวดล้อม/มาตรการชุมชน และประเมินการผลักดันให้มีนโยบายงดเหล้าเข้าพรรษาในพื้นที่การขับเคลื่อนชุมชนอย่างเป็นรูปธรรมตามกิจกรรมและการบูรณาการความร่วมมือส่วนราชการ หน่วยงาน และสถานประกอบการ ซึ่งในการประเมินทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ผู้เก็บรวบรวมข้อมูลควรมีความรู้ ความเข้าใจ และควรได้รับการพัฒนาศักยภาพและการฝึกทักษะในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคีวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการปัญหาจากการใช้สุราหรือหน่วยงานวิชาการภาครัฐ เพื่อให้สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้อย่างครอบคลุม ถูกต้องและตามความเป็นจริง

4)ไม่มีการจัดระบบการขยายผล เผยแพร่ผลของการประเมินโครงการในลักษณะการสร้างรูปแบบต้นแบบของการรณรงค์งดเหล้าเข้าพรรษาในระดับพื้นที่ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และขยายผลไปยังพื้นที่อื่นเพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ควรมีการจัดระบบการขยายผล เผยแพร่ผลของการประเมินโครงการในลักษณะการสร้างรูปแบบต้นแบบของการรณรงค์งดเหล้าเข้าพรรษาในระดับพื้นที่ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และขยายผลไปยังพื้นที่อื่นเพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศ ครอบคลุม 5 R ได้แก่

1)Rationales: มีการนำเสนอรายละเอียดของโครงการเพื่อให้เกิดความเข้าใจในวัตถุประสงค์หลักการและเหตุผล รวมถึงขั้นตอนในการดำเนินการตามโครงการ 2) Results: มีการสรุปสาระของสิ่งที่เกิดขึ้นตามโครงการทั้งเนื้อหา กระบวนการ และ ผลลัพธ์ทั้งที่คาดหวัง และไม่คาดหวัง และพัฒนาเป็นรูปแบบต้นแบบ3) Reports: มีการสรุปและอภิปรายผลของโครงการไว้ชัดเจนตามความเป็นจริง และสร้างเป็นเอกสารเผยแพร่ในวงกว้าง 4) Recommendations: มีการเสนอปัญหาอุปสรรค และแนวทางการแก้ไขเพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป และ5) Re-run: มีการเสนอแนะการนำผลของโครงการไปใช้ และเสนอแนะการทำโครงการต่อเนื่องต่อไป

โครงการงดเหล้าเข้าพรรษาเริ่มต้นอย่างเป็นทางการ ในปี 2546 เป็นการรณรงค์สาธารณะ ที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อการจัดการกับปัญหาการดื่มสุราในสังคมไทย นับเป็นเป็นนวัตกรรมทางสังคมของการสร้างเสริมสุขภาพที่มีจำนวนองค์กรภาคีเครือข่ายเพิ่มมากขึ้นในแต่ละปี และกลายเป็นกิจกรรมที่อาศัยเทศกาลสำคัญทางพุทธศาสนาอันเป็นศาสนาประจำชาติมาช่วยในการจัดการกับปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย การรณรงค์งดเหล้าเข้าพรรษาได้มีการดำเนินการโดยองค์กรในพื้นที่ อาทิ สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุขและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานโครงการงดเหล้าเข้าพรรษามาอย่างต่อเนื่อง

การรับรู้ของสังคมต่อโครงการงดเหล้าเข้าพรรษาเป็นไปอย่างกว้างขวางจากการที่มีกิจกรรมรณรงค์สาธารณะผ่านสื่อมวลชน ทั้งการปฏิบัติการทางอากาศ (Air-war Approach) และกิจกรรมในพื้นที่ต่างๆหรือปฏิบัติการภาคสนาม (Ground-war Approach) ที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกันในแต่ละปี ในการกำหนดประเด็นหลักในการรณรงค์

กระบวนการติดตามและประเมินผลโครงการงดเหล้าเข้าพรรษา ได้มีการดำเนินการหลากหลายรูปแบบ ผ่านโครงการที่สนับสนุนโดย สสส. ในการสำรวจทัศนคติและพฤติกรรมของประชาชนไทยอย่างต่อเนื่องด้วยระเบียบวิธีและชุดคำถามที่มีโครงสร้าง เป็นแบบแผนเดียวกันในทุกปี ทำให้สามารถเปรียบเทียบระหว่างปีได้

อย่างไรก็ตามกระบวนการขับเคลื่อนการรณรงค์ ในโครงการงดเหล้าเข้าพรรษาในพื้นที่ ที่มีการดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง ในทุกปียังไม่ปรากฏเอกสาร ที่แสดงถึง การประเมิน โครงการในระดับพื้นที่ที่มีกิจกรรมหลากหลายตามวิถีชีวิต ภูมิปัญญาพื้นบ้าน ในแต่ท้องถิ่น ทำให้ไม่สามารถพัฒนาขยายผลและเผยแพร่กิจกรรมในโครงการในลักษณะการสร้างรูปแบบต้นแบบ ของการรณรงค์งดเหล้าเข้าพรรษาระดับพื้นที่เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และขยายผลไปยังพื้นที่อื่นๆเพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศได้

ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา ได้ พิจารณาเห็นความสำคัญของการประเมินโครงการงดเหล้าเข้าพรรษาในระดับพื้นที่ และเล็งเห็นว่าควรมีการพัฒนาและศึกษาประสิทธิภาพของการใช้แนวปฏิบัติ เพื่อให้ได้แนวปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานของประเทศในการประเมินโครงการงดเหล้าเข้าพรรษาในระดับพื้นที่ ที่สามารถใช้ได้ง่ายสามารถนำไปเปรียบเทียบการขับเคลื่อนในแต่ละพื้นที่ และสามารถเป็นแนวทางให้หน่วยงานภาคีหรือองค์กร สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการประเมินโครงการ งดเหล้าเข้าพรรษา ที่ดำเนินการในพื้นที่ได้อย่างเป็นระบบ เพื่อจะได้นำสาระจากการประเมินไปทบทวน การดำเนินงาน เพื่อปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ให้เหมาะสม กับการเปลี่ยนแปลงของประเทศและ สามารถขยายผลเผยแพร่รูปแบบต้นแบบเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ในพื้นที่และพื้นที่ขยายผลไปยังพื้นที่อื่นเพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศต่อไป

การพัฒนาแนวปฏิบัติ
ในการประเมินโครงการ
งดเหล้าเข้าพรรษา
(ระดับพื้นที่)

กระบวนการพัฒนาแนวปฏิบัติ ในการประเมินโครงการดहेล้าเข้าพรรษา (ระดับพื้นที่)

การพัฒนาแนวปฏิบัติในการประเมินโครงการดहेล้าเข้าพรรษา (ระดับพื้นที่) ได้ดำเนินการโดยคณะทำงาน และวางแผนให้มีการจัดประชุมระดมสมอง 3 ฝ่าย ได้แก่ นักวิชาการ ผู้กำหนดนโยบาย และผู้ปฏิบัติกิจกรรมในการรณรงค์โครงการดहेล้าเข้าพรรษาในระดับพื้นที่ โดยการประชุมระดมสมองเพื่อพัฒนาแนวปฏิบัติประกอบด้วย คณะทำงานจากสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า (สคล.) ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.) แผนงานการพัฒนาระบบการดูแลผู้มีปัญหาการดื่มสุรา (พรส.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) และคณาจารย์จากมหาวิทยาลัยที่ดำเนินการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและจัดการกับปัญหาการดื่มสุราในประเทศ

ขั้นตอนในการดำเนินการมีทั้งหมด 6 ขั้นตอน โดยอาศัยขั้นตอนการพัฒนาแนวปฏิบัติตามหลักฐานเชิงประจักษ์ (A Model for change to evidence-based practice. (Rosswurm & Larrabee, 1999) ได้แก่

1. ประเมินปัญหาที่ต้องการแก้ไข (การประชุมระดมสมอง)
2. เชื่อมโยงปัญหาที่ต้องการแก้ไขกับกิจกรรมและผลลัพธ์ (การกำหนดผลลัพธ์และตัวชี้วัด)
3. สังเคราะห์เพื่อให้ได้หลักฐานที่ดีที่สุด (การประชุมระดมสมอง)
4. ออกแบบแนวปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติที่เหมาะสม(การประชุมระดมสมอง)
5. นำไปใช้และประเมินผล (การศึกษาประสิทธิผล)
6. ผสมผสานเข้าสู่การปฏิบัติใหม่ และคงไว้ซึ่งการเปลี่ยนแปลง (การถอดบทเรียนและเสนอเชิงนโยบาย)

ลักษณะของแนวปฏิบัติในการประเมินโครงการดहेล้าเข้าพรรษา (ระดับพื้นที่)

ลักษณะของแนวปฏิบัติในการประเมินโครงการดहेล้าเข้าพรรษา (ระดับพื้นที่) ประกอบด้วย

1. คำชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ของแนวปฏิบัติ
2. ตัวชี้วัดในการประเมินโครงการดहेล้าเข้าพรรษา (ระดับพื้นที่) สำหรับคณะทำงานในพื้นที่รณรงค์การดहेล้าเข้าพรรษาดำเนินการประเมินในช่วงก่อนเข้าพรรษา ระหว่างเข้าพรรษา และภายหลังสิ้นสุดการเข้าพรรษา และติดตามต่อเนื่อง 3 และ 6 เดือนโดยคณะทำงานในพื้นที่ หรือบุคคลกรในพื้นที่
3. ขั้นตอนการประเมินผลลัพธ์จากการรณรงค์โครงการดहेล้าเข้าพรรษาให้ชัดเจนทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ
4. เครื่องมือในการประเมินเพื่อสามารถนำไปใช้ได้จริง

ตัวชี้วัดในการประเมินโครงการดहेล้าเข้าพรรษา (ระดับพื้นที่)

การประเมินโครงการดहेล้าเข้าพรรษา (ระดับพื้นที่) สำหรับคณะทำงานในพื้นที่รณรงค์การดहेล้าเข้าพรรษาดำเนินการประเมินในช่วงก่อนเข้าพรรษา ระหว่างเข้าพรรษา และภายหลังสิ้นสุดการเข้าพรรษา และติดตามต่อเนื่อง 3 และ 6 เดือนโดยคณะทำงานในพื้นที่ หรือบุคคลกรในพื้นที่ ได้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) เยาวชน หรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายโดยคณะทำงานในพื้นที่ที่รณรงค์การดहेล้าเข้าพรรษา โดยประเมินตัวชี้วัดในการประเมิน 2 กลุ่มได้แก่

1. ตัวชี้วัดการประเมินผลลัพธ์จากการรณรงค์โครงการดहेล้าเข้าพรรษา
 - 1.1 จำนวนคนที่ร่วมดहेล้าเข้าพรรษา
 - 1.2 จำนวนคนงดเหล้าครบพรรษา
 - 1.3 การลด/งด พฤติกรรมการดื่ม
 - 1.4 การลดผลกระทบที่เกิดจากการดื่ม
2. ตัวชี้วัดการประเมินกระบวนการรณรงค์โครงการดहेล้าเข้าพรรษา
 - 2.1 จุดแข็งและสิ่งที่ต้องพัฒนาในการทำกิจกรรมในการรณรงค์
 - 2.2 จุดแข็งและสิ่งที่ต้องพัฒนาในการขับเคลื่อนการรณรงค์

ขั้นตอนการประเมินผลลัพธ์จากการรณรงค์โครงการดहेล้าเข้าพรรษา

การประเมินผลลัพธ์จากการรณรงค์โครงการดहेล้าเข้าพรรษา ควรมีการประเมินทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนการประเมินผลลัพธ์จากการรณรงค์โครงการลดเหล้าเข้าพรรษา

(เชิงปริมาณ)

1. คณะทำงานในพื้นที่รณรงค์การลดเหล้าเข้าพรรษา **กำหนดบุคคลากรในพื้นที่ที่จะเป็น ผู้ดำเนินการประเมิน** ได้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) เยาวชน กลุ่มสวัสดิการ หรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายโดยคณะทำงานในพื้นที่ที่รณรงค์การลดเหล้าเข้าพรรษา
2. ทำการประเมินรายบุคคลในผู้ที่เข้าร่วมโครงการรณรงค์ที่มีประวัติการดื่มภายในระยะเวลา 12 เดือนก่อนการประเมินโดยใช้แบบประเมินชุดที่ 1 2 และ 3 ในช่วงก่อนเข้าพรรษา ระหว่างเข้าพรรษา และภายหลังสิ้นสุดการเข้าพรรษา และติดตามต่อเนื่อง 3 และ 6 เดือน ดังนี้

ระยะเวลา	แบบประเมิน	สิ่งที่ประเมิน
ก่อนเข้าพรรษา	แบบประเมินชุดที่ 1	<ul style="list-style-type: none"> ➢ ข้อมูลพื้นฐาน ➢ พฤติกรรมการดื่ม ➢ ความตั้งใจในการงดดื่ม ➢ ผลกระทบที่เกิดจากการดื่ม
ระหว่างเข้าพรรษารอบ 1 เดือน	แบบประเมินชุดที่ 2	<ul style="list-style-type: none"> ➢ พฤติกรรมการดื่ม
ระหว่างเข้าพรรษารอบ 2 เดือน	แบบประเมินชุดที่ 2	<ul style="list-style-type: none"> ➢ พฤติกรรมการดื่ม
หลังสิ้นสุดการเข้าพรรษา (วันออกพรรษา)	แบบประเมินชุดที่ 2 แบบประเมินชุดที่ 3	<ul style="list-style-type: none"> ➢ พฤติกรรมการดื่ม ➢ ผลกระทบที่เกิดจากการดื่ม
หลังสิ้นสุดการเข้าพรรษา 3 เดือน	แบบประเมินชุดที่ 3	<ul style="list-style-type: none"> ➢ พฤติกรรมการดื่ม ➢ ผลกระทบที่เกิดจากการดื่ม
หลังสิ้นสุดการเข้าพรรษา 6 เดือน	แบบประเมินชุดที่ 3	<ul style="list-style-type: none"> ➢ พฤติกรรมการดื่ม ➢ ผลกระทบที่เกิดจากการดื่ม

3. ผู้ทำการประเมินส่งแบบประเมินทั้งหมดให้คณะทำงานในพื้นที่ ส่งต่อให้ผู้ประสานงาน ส่วนกลางเพื่อประมวลผลข้อมูลเพื่อเป็นประโยชน์ระดับพื้นที่ในการดำเนินการในปีต่อไป และเป็นประโยชน์ในระดับประเทศในการจัดการกับปัญหาสุราอย่างเป็นระบบ
- 4.

**ขั้นตอนการประเมินกระบวนการจากการรณรงค์โครงการงดเหล้าเข้าพรรษา
(เชิงคุณภาพ)**

คณะทำงานในพื้นที่รณรงค์การงดเหล้าเข้าพรรษาตั้งคำถามเพิ่มเติมในเวทีถอดบทเรียนของพื้นที่ที่มีการดำเนินการอยู่แล้วภายหลังสิ้นสุดการดำเนินการรณรงค์งดเหล้าเข้าพรรษาดังนี้

เวทีถอดบทเรียน	แนวคำถาม	สิ่งที่ประเมิน
เวทีของผู้เข้าร่วมโครงการ / ประชาชนในพื้นที่	แนวคำถามชุดที่ 1	จุดแข็งและสิ่งที่ต้องพัฒนาในการทำกิจกรรมในการรณรงค์ <ul style="list-style-type: none"> ➢ กิจกรรมการโน้มน้าวจิตใจได้แก่ การปฏิญาณตนเพื่องดเหล้า เพื่อนหรือครอบครัวให้กำลังใจ ผู้นำชุมชนให้กำลังใจ ➢ กิจกรรมการลงมือทำในชุมชนได้แก่ การทำชุมชนต้นแบบงดเหล้าเข้าพรรษา การประชาสัมพันธ์ บุคคลต้นแบบเลิกเหล้า ➢ กิจกรรมการให้ความช่วยเหลือได้แก่ การติดตามเยี่ยมบ้านของ อสม. การคัดกรองการให้คำปรึกษาการส่งต่อเพื่อการบำบัดรักษา ➢ กิจกรรมกับคนแวดล้อมได้แก่ สนับสนุนเพื่อนหรือครอบครัวให้กำลังใจคนหยุดเหล้า ผู้นำชุมชนให้กำลังใจ ➢ กิจกรรมกับสิ่งแวดล้อม/มาตรการชุมชนได้แก่ กติกาชุมชนไม่ขายเหล้าช่วงเข้าพรรษา การประชาสัมพันธ์ชักชวนคนดื่มเหล้าเข้าร่วมโครงการ
เวทีของคณะทำงานและผู้ที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนโครงการ	แนวคำถามชุดที่ 2	จุดแข็งและสิ่งที่ต้องพัฒนาในการขับเคลื่อนการรณรงค์ <ul style="list-style-type: none"> ➢ การผลักดันให้มีนโยบายงดเหล้าเข้าพรรษาในพื้นที่ ➢ การขับเคลื่อนชุมชนอย่างเป็นรูปธรรมตามกิจกรรม ➢ การบูรณาการความร่วมมือส่วนราชการ หน่วยงาน และสถานประกอบการ

1. คณะทำงานถอดบทเรียนทำการจัดหมวดหมู่คำตอบที่ได้จากเวทีถอดบทเรียนในทุก ประเด็นย่อยตามแนวคำถาม
2. ส่งคำตอบที่ได้ให้ผู้ประสานงานส่วนกลางเพื่อประมวลผลข้อมูลเพื่อเป็นประโยชน์ระดับพื้นที่ในการดำเนินการในปีต่อไป และเป็นประโยชน์ในระดับประเทศในการจัดการกับปัญหาสุราอย่างเป็นระบบ

เครื่องมือในการประเมินผลลัพธ์และกระบวนการ โครงการลดเหล้าเข้าพรรษา (ระดับพื้นที่)

เครื่องมือในการประเมินผลลัพธ์และกระบวนการโครงการลดเหล้าเข้าพรรษา (ระดับพื้นที่) ประกอบด้วยแบบประเมิน 3 ชุด และแนวคำถามเพิ่มเติมในการถอดบทเรียน 2 ชุด (ภาคผนวก) ดังนี้

1. แบบประเมินชุดที่ 1: ประเมินข้อมูลพื้นฐานพฤติกรรมการดื่มก่อนเข้าพรรษา 12 เดือนความตั้งใจในการงดดื่มผลกระทบที่เกิดจากการดื่มในรอบ 3 เดือน
2. แบบประเมินชุดที่ 2: ประเมินพฤติกรรมการดื่มในระยะเวลา 1 เดือนก่อนวันประเมิน
3. แบบประเมินชุดที่ 3: ประเมินพฤติกรรมการดื่มในระยะเวลา 3 เดือนก่อนวันประเมินและผลกระทบที่เกิดจากการดื่มในรอบ 3 เดือน
4. แนวคำถามชุดที่ 1: ประเมินจุดแข็งและสิ่งที่ต้องพัฒนาในการทำกิจกรรมในการรณรงค์ใน 5 กิจกรรมได้แก่กิจกรรมการโน้มน้าวจิตใจกิจกรรมการลงมือทำในชุมชนกิจกรรมการให้ความช่วยเหลือ

กิจกรรมกับคนแวดล้อมและกิจกรรมกับสิ่งแวดล้อม/มาตรการชุมชน

5. แนวคำถามชุดที่ 2: ประเมินจุดแข็งและสิ่งที่ต้องพัฒนาในการขับเคลื่อนการรณรงค์ใน 3 ขั้นตอนได้แก่การผลักดันให้มีนโยบายงดเหล้าเข้าพรรษาในพื้นที่การขับเคลื่อนชุมชนอย่างเป็นรูปธรรมตามกิจกรรมและการบูรณาการความร่วมมือส่วนราชการ หน่วยงาน และสถานประกอบการ

การศึกษาประสิทธิผล

แนวปฏิบัติ

ในการประเมินโครงการ

งดเหล่าเข้าพรรษา

(ระดับพื้นที่)

กระบวนการศึกษาประสิทธิผลการใช้แนวปฏิบัติ ในการประเมินโครงการดเหล้าเข้าพรรษา (ระดับพื้นที่)

ในการศึกษาประสิทธิผลการใช้แนวปฏิบัติในการประเมินโครงการดเหล้าเข้าพรรษา (ระดับพื้นที่) ทางคณะทำงานใช้แนวปฏิบัติในการประเมินโครงการดเหล้าเข้าพรรษา ปี 2559 (ระดับพื้นที่) เพื่อทดลองประเมินในพื้นที่รณรงค์การงดเหล้าเข้าพรรษาของสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า (สคล.) ดำเนินการประเมินในช่วงก่อนเข้าพรรษา ระหว่างเข้าพรรษา และภายหลังสิ้นสุดการเข้าพรรษา และติดตามต่อเนื่อง 3 และ 6 เดือน โดยคณะทำงานในพื้นที่หรือบุคคลกรในพื้นที่ ได้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) เยาวชน หรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายโดยคณะทำงานในพื้นที่ที่รณรงค์การงดเหล้าเข้าพรรษา โดยขอความร่วมมือจากพื้นที่ดำเนินการของ สคล. ทั้งหมด 10 พื้นที่ โดยประมาณการพื้นที่ละ 100 คน ตามความสมัครใจ อย่างไรก็ตามเมื่อดำเนินการในพื้นที่พบว่าจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการไม่เป็นไปตามที่ประมาณการ และมีผู้เข้าร่วมโครงการจริง ทั้งหมด 1116 คน ดังนี้

จังหวัด	จำนวนตัวอย่าง โดยประมาณการ	จำนวนตัวอย่างที่ เข้าร่วมโครงการ
	จำนวน	จำนวน
1.สคล.ภาคอีสานบน จังหวัดสกลนคร	100 คน	54
2.สคล.ภาคอีสานล่าง จังหวัดนครราชสีมา	100 คน	91
3.สคล.ภาคอีสานล่าง จังหวัดศรีสะเกษ	100 คน	130
4.สคล.ภาคตะวันตก จังหวัดกาญจนบุรี	100 คน	107
5. สคล.ภาคกรุงเทพมหานคร	100 คน	90
6.สคล.ภาคเหนือล่าง จังหวัดพิษณุโลก	100 คน	104
7.สคล.ภาคเหนือบน จังหวัดเชียงใหม่/ ลำพูน/ลำปาง/แพร่/น่าน	100 คน	223
8.สคล.ภาคใต้บน จังหวัดตรัง	100 คน	93
9.สคล.ภาคใต้ล่าง จังหวัด นครศรีธรรมราช	100 คน	88
10.สคล.ภาคกลาง จังหวัดปทุมธานี	100 คน	98
11.สคล.ภาคตะวันออก จังหวัดชลบุรี	100 คน	38
รวม	1100 คน	1116 คน

คณะทำงานได้ประสานงานกับผู้ประสานงานกลางของ สคส. เพื่อวางแผนการติดตามข้อมูล และได้กำหนดตารางกำหนดส่งเอกสารแบบสอบถามเพื่อให้เกิดความสะดวแก่ผู้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจ้งรายละเอียดไว้อย่างชัดเจน อย่างไรก็ตามการปฏิบัติไม่สามารถดำเนินการได้ตามกำหนดเวลาและมีความล่าช้า และข้อมูลไม่สมบูรณ์ ถึงแม้ว่าจะมีการแจ้งกลับเพื่อให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติมตามแนวคำถาม

ระยะเวลา	แบบประเมิน	สิ่งที่ประเมิน	วันที่เก็บข้อมูล	ส่ง ข้อมูล ให้ ศวส.
ก่อน เข้าพรรษา	แบบประเมิน ชุดที่ 1	<ul style="list-style-type: none"> ➢ ข้อมูลพื้นฐาน ➢ พฤติกรรมการดื่ม ➢ ความตั้งใจในการงดดื่ม ➢ ผลกระทบที่เกิดจากการดื่ม 	13/7/2559	27/7/2559
ระหว่าง เข้าพรรษา ครบ 1 เดือน	แบบประเมิน ชุดที่ 2	<ul style="list-style-type: none"> ➢ พฤติกรรมการดื่ม 	19/8/2559	1/9/2559
ระหว่าง เข้าพรรษา ครบ 2 เดือน	แบบประเมิน ชุดที่ 2	<ul style="list-style-type: none"> ➢ พฤติกรรมการดื่ม 	16/9/2559	30/9/2559
หลังสิ้นสุดการ เข้าพรรษา (วันออก พรรษา)	แบบประเมิน ชุดที่ 2 แบบประเมิน ชุดที่ 3	<ul style="list-style-type: none"> ➢ พฤติกรรมการดื่ม ➢ ผลกระทบที่เกิดจากการดื่ม 	16/10/2559	31/10/2559
หลังสิ้นสุดการ เข้าพรรษา 3 เดือน	แบบประเมิน ชุดที่ 3	<ul style="list-style-type: none"> ➢ พฤติกรรมการดื่ม ➢ ผลกระทบที่เกิดจากการดื่ม 	17/1/2560	31/1/2560
หลังสิ้นสุดการ เข้าพรรษา 6 เดือน	แบบประเมิน ชุดที่ 3	<ul style="list-style-type: none"> ➢ พฤติกรรมการดื่ม ➢ ผลกระทบที่เกิดจากการดื่ม 	17/4/2560	1/5/2560

**ผลการศึกษาประสิทธิผลการใช้แนวปฏิบัติ
ในการประเมินโครงการงดเหล้าเข้าพรรษา (ระดับพื้นที่)**

ผลการศึกษาประสิทธิผลการใช้แนวปฏิบัติในการประเมินโครงการงดเหล้าเข้าพรรษา (ระดับพื้นที่) ทางคณะกรรมการวิเคราะห์เพื่อแสดงผลตามตัวชี้วัดในการประเมิน 2 กลุ่มได้แก่

1. ผลลัพธ์จากการรณรงค์โครงการงดเหล้าเข้าพรรษา
 - 1.1 จำนวนคนที่ร่วมงดเหล้าเข้าพรรษา
 - 1.2 จำนวนคนงดเหล้าครบพรรษา
 - 1.3 การลด/งด พฤติกรรมการดื่ม
 - 1.4 การลดผลกระทบที่เกิดจากการดื่ม
2. กระบวนการรณรงค์โครงการงดเหล้าเข้าพรรษา
 - 2.1 จุดแข็งและสิ่งที่ต้องพัฒนาในการทำกิจกรรมในการรณรงค์
 - 2.2 จุดแข็งและสิ่งที่ต้องพัฒนาในการขับเคลื่อนการรณรงค์

อย่างไรก็ตามการประเมินผลลัพธ์จากการรณรงค์โครงการงดเหล้าเข้าพรรษาพบว่าจากการที่มีเพียง 4 จังหวัดที่มีผู้ตอบแบบสอบถามครบทุกครั้ง จำนวน 338 คน และไม่มีข้อมูลเพียงพอเกี่ยวกับพฤติกรรมการดื่ม และผลกระทบจากการดื่ม จึงสามารถวิเคราะห์ประสิทธิผลเฉพาะตัวชี้วัด ที่ 1.1 และ 1.2 ขณะเดียวกันในการประเมินกระบวนการรณรงค์โครงการงดเหล้าเข้าพรรษาในระดับพื้นที่พบว่า มีเพียง 1 พื้นที่ในภาคเหนือตอนบนที่แสดงความคิดเห็นจากการดำเนินการใน 4 หมู่บ้าน พอสรุปได้ดังนี้

1.1 จำนวนคนที่เข้าร่วมโครงการงดเหล้าเข้าพรรษาปี 2559

จำนวนคนที่เข้าร่วมโครงการงดเหล้าเข้าพรรษาปี 2559 ที่เข้าร่วมใช้แนวปฏิบัติ ในการประเมินโครงการงดเหล้าเข้าพรรษา (ระดับพื้นที่) ที่พัฒนาขึ้นจากพื้นที่การรณรงค์งดเหล้าเข้าพรรษาของสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้ามีทั้งหมด 1,116 คน และตอบแบบสอบถามก่อนเข้าพรรษา และในวันเข้าพรรษาทั้งหมด ร้อยละ 100 และมีเพียง 4 พื้นที่ที่ตอบแบบสอบถามครบทุกครั้ง จำนวน 338 คน ดังแสดงในตารางที่ 1 และ 2

ตารางที่ 1 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละครั้ง แยกจังหวัด

N	ก่อน เข้าพรรษา	เข้าพรรษา	เข้าพรรษา 1 เดือน	เข้าพรรษา 2 เดือน	เข้าพรรษา 3 เดือน	ออก พรรษา 1	ออก พรรษา 2	ออก พรรษา 3
กรุงเทพฯ	90	90	89	89	-	89	84	90
ปทุมธานี*	98	98	86	88	87	87	91	89
สกลนคร	54	54	61	61	60	61	61	-
นครราชสีมา*	91	91	87	88	90	90	90	89
ศรีสะเกษ*	130	130	125	123	123	125	125	125
เชียงราย	54	54	66	79	51	80		-
พิษณุโลก	104	104	103	-	103	103	80	-
กาญจนบุรี	107	107	113	99	70	63	107	-
ชลบุรี*	38	38	40	40	40	40	40	40
นครศรีธรรมราช	88	88	83	81	-	80	90	
ตรัง	93	93	103	102	100	108	-	-
แพร่	46	46	43	-	-	43	-	-
ลำพูน	4	4	73	-	-	80	-	-
เชียงใหม่	25	25	71	75	79	66	-	-
น่าน	98	98	64	-	-	97	-	-
ลำปาง	50	50	41	73	80	81	-	-

ตารางที่ 2 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 4 จังหวัดที่มีข้อมูลครบทุกครั้ง

N	ก่อน เข้าพรรษา	เข้าพรรษา 1 เดือน	เข้าพรรษา 2 เดือน	เข้าพรรษา 3 เดือน	ออก พรรษา 1	ออก พรรษา 2	ออก พรรษา 3
ปทุมธานี	98	86	88	87	87	91	89
นครราชสีมา	91	87	88	90	90	90	89
ศรีสะเกษ	130	125	123	123	125	125	125
ชลบุรี	38	40	40	40	40	40	40
จำนวน	357	338	339	340	342	346	343

1.2 จำนวนคนงดเหล้าครบพรรษา

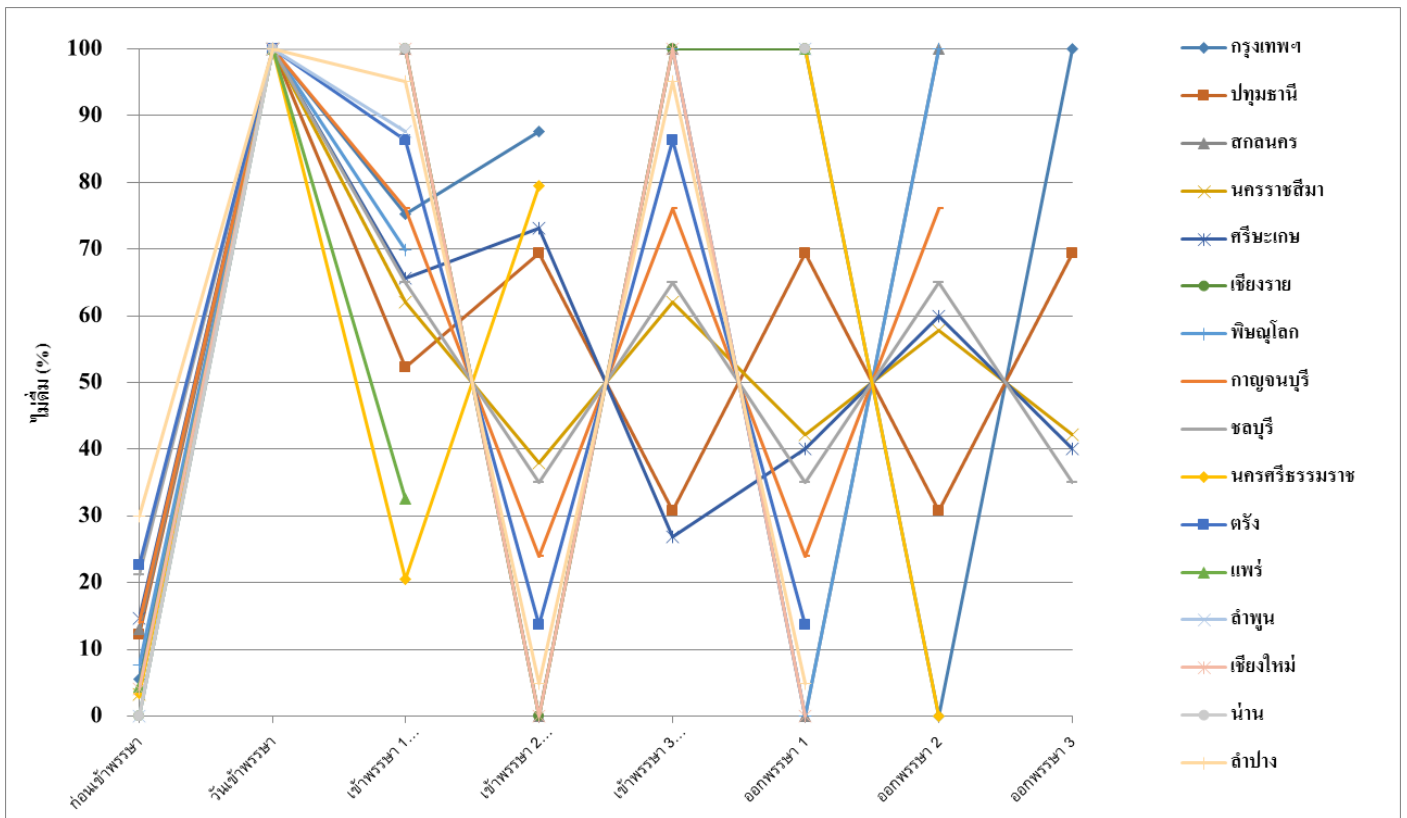
จำนวนคนงดเหล้าเข้าพรรษาคิดร้อยละจากจำนวนตัวอย่างของ 4 จังหวัดที่มีข้อมูลครบทุกครั้งรวมกัน เพื่อประมาณการพฤติกรรมการงดดื่มสุราตลอดช่วงการเก็บข้อมูล แสดงคู่กับ standard error จะเห็นว่าระหว่างเข้าพรรษากลุ่มตัวอย่างสามารถรักษาพฤติกรรมการงดดื่มสุราได้มากกว่าครึ่งหนึ่ง แต่เมื่อออกพรรษาไปแล้วจะเหลือผู้ที่ยังรักษาพฤติกรรมงดดื่มอยู่ได้เพียงร้อยละ 40 ดังแสดงในตารางที่ 3 และแผนภาพที่ 1-3

ตารางที่ 3 ร้อยละผู้ไม่ดื่มในแต่ละรอบของการเก็บข้อมูล แยกจังหวัด

% ไม่ดื่ม	ก่อน เข้าพรรษา	เข้าพรรษา	เข้าพรรษา 1 เดือน	เข้าพรรษา 2 เดือน	เข้าพรรษา 3 เดือน	ออก พรรษา 1	ออก พรรษา 2	ออก พรรษา 3
กรุงเทพฯ	5.6	100.0	75.3	87.6	-	96.6	78.6	76.7
ปทุมธานี	12.2	100.0	52.3	69.3	33.3	50.6	52.7	30.3
สกลนคร	13	100.0	100	100	100	80.3	80.3	-
นครราชสีมา	3.3	100.0	62.1	63.6	57.8	42.2	42.2	32.6
ศรีสะเกษ	14.6	100.0	65.6	73.2	71.5	40	40	45.6
เชียงราย	0	100.0	100	100	76.5	100	-	-
พิษณุโลก	7.7	100.0	69.9	-	67	66	41.2	-
กาญจนบุรี	14	100.0	76.1	64.6	72.9	73	59.8	-
ชลบุรี	21.1	100.0	65	62.5	62.5	57.5	45	45
นครศรีธรรมราช	3.4	100.0	20.5	18.5	-	13.8	25.6	-
ตรัง	22.6	100.0	86.4	82.4	84	81.5	-	-
แพร่	4.3	100.0	32.6	-	-	100	-	-
ลำพูน	0	100.0	87.7	-	-	83.8	-	-
เชียงใหม่	4	100.0	100	84	93.7	100	-	-
น่าน	0	100.0	100	-	-	100	-	-
ลำปาง	30	100.0	95.1	84.9	100	56.8	-	-

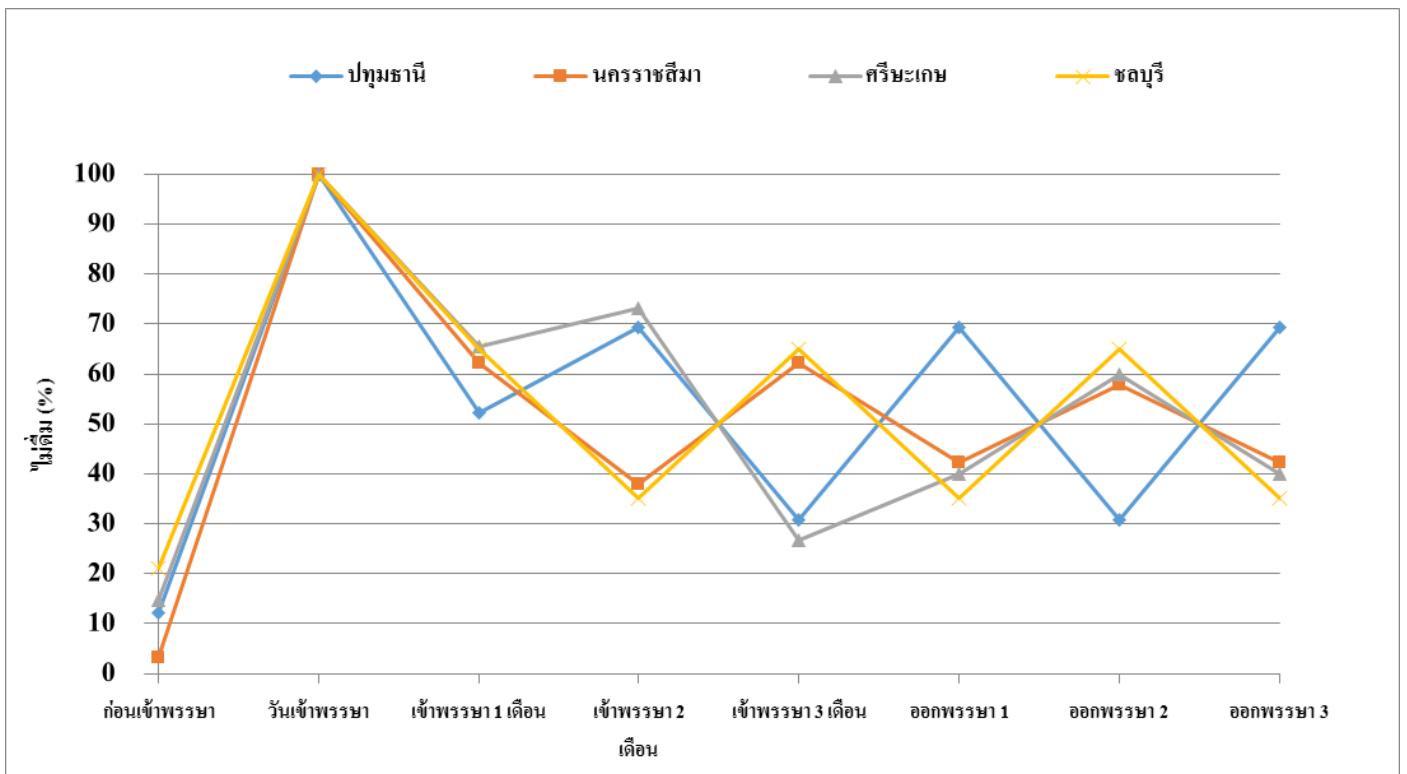
แผนภาพ 1 ร้อยละผู้ไม่ดื่ม ตลอดช่วงการเก็บข้อมูล (เฉพาะจังหวัดที่มีข้อมูลครบทุกครั้ง)

(แสดงข้อมูลร้อยละผู้ไม่ดื่มของทุกจังหวัด จะเห็นว่าการขาดหายของกราฟ เนื่องจากข้อมูลในจังหวัดตัวอย่างส่วนใหญ่เก็บได้ไม่ครบทุกครั้ง)

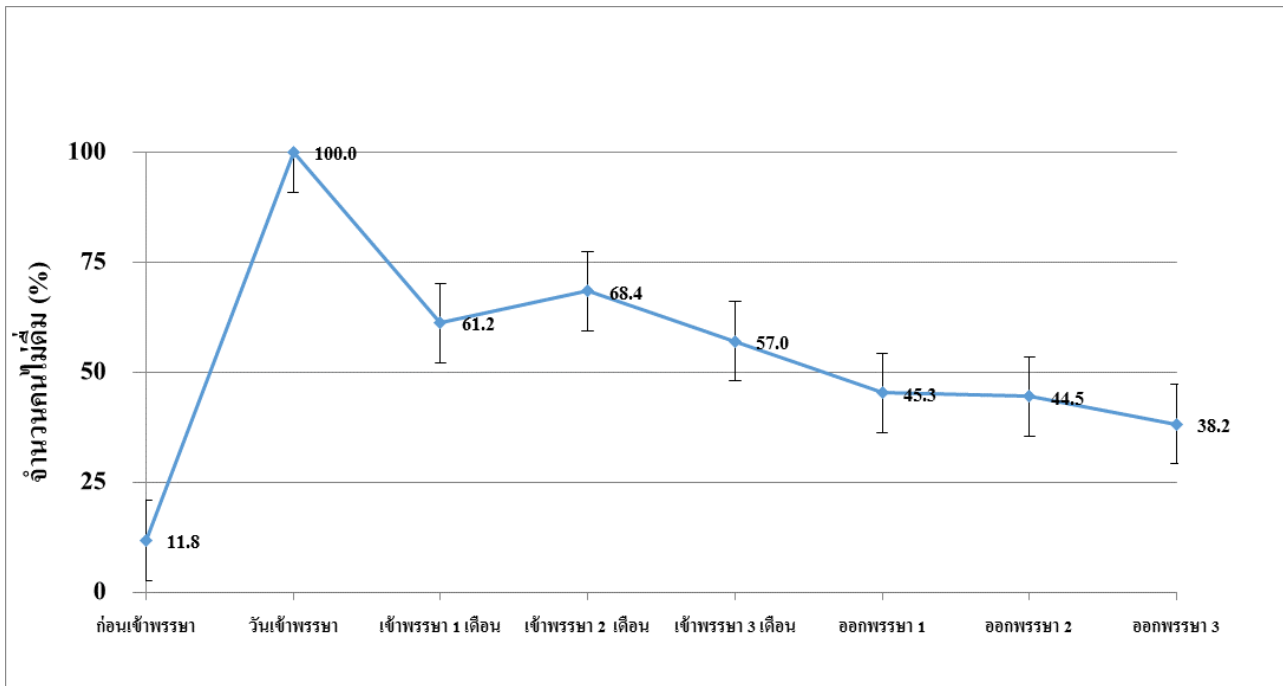

แผนภาพ 1 ร้อยละผู้ไม่เต็ม ตลอดช่วงการเก็บข้อมูล (เฉพาะจังหวัดที่มีข้อมูลครบทุกครั้ง)

แสดงข้อมูลเฉพาะจังหวัดตัวอย่างที่สามารถเก็บข้อมูลได้ครบทุกครั้ง รวม 4 จังหวัด

แผนภาพ 3 ร้อยละของผู้ไม่ดื่ม รวม 4 จังหวัดที่มีข้อมูลครบทุกครั้ง

กระบวนการรณรงค์โครงการงดเหล้าเข้าพรรษา

2.1 จุดแข็งและสิ่งที่ต้องพัฒนาในการทำกิจกรรมในการรณรงค์

- พื้นที่ที่มีการจัดกิจกรรมการโน้มน้าวจิตใจได้แก่** การปฏิญาณตนเพื่องดเหล้า เพื่อนหรือครอบครัวให้กำลังใจ ผู้นำชุมชนให้กำลังใจมีการให้รางวัล ประกาศเกียรติคุณมีการมอบเกียรติบัตรในระดับอำเภอ
- พื้นที่ที่มีการจัดกิจกรรมการลงมือทำในชุมชนได้แก่** การทำชุมชนต้นแบบงดเหล้าเข้าพรรษา การประชาสัมพันธ์ บุคคลต้นแบบเลิกเหล้า
- พื้นที่มีกิจกรรมการให้ความช่วยเหลือได้แก่** การติดตามเยี่ยมบ้านของ อสม การคัดกรองการให้คำปรึกษา การส่งต่อเพื่อการบำบัดรักษา
- พื้นที่มีกิจกรรมกับคนแวดล้อมได้แก่** สนับสนุนเพื่อนหรือครอบครัวให้กำลังใจ คนหยุดเหล้า ผู้นำชุมชนให้กำลังใจ มีการตั้งทีมได้แก่ผู้นำชุมชน อสม พระสงฆ์ ลงติดตามเยี่ยมในระหว่างพรรษา มีการมอบของเยี่ยมเช่นนมถั่วเหลือง กระจ่างผลไม้ น้ำมันพืชในการลงพื้นที่ มีการตั้งกลุ่ม “ขี้เหล้าหักดิบ” “คนหัวใจหิน” “คนหัวใจเพชร”

- **กิจกรรมกับสิ่งแวดล้อม/มาตรการชุมชนได้แก่** กติกาชุมชน ไม่ขายเหล้าช่วงเข้าพรรษา การประชาสัมพันธ์ชักชวนคนดื่มเหล้าเข้าร่วมโครงการ

2.2 จุดแข็งและสิ่งที่ต้องพัฒนาในการขับเคลื่อนการรณรงค์

- **การผลักดันให้มีนโยบายงดเหล้าเข้าพรรษาในพื้นที่** มีการขับเคลื่อนการรณรงค์โดย สคส. ในพื้นที่ ประสานกับผู้นำพื้นที่ และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการกำหนดนโยบายเช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และหน่วยงานสาธารณสุข
- **การขับเคลื่อนชุมชนอย่างเป็นรูปธรรมตามกิจกรรม** มีการขับเคลื่อนการรณรงค์โดย สคส. ในพื้นที่ซึ่งจะมีบทบาทต่อเนื่องในการทำงานในพื้นที่เป็นเวลานาน สามารถสร้างกิจกรรมรณรงค์ตามที่เคยปฏิบัติต่อเนื่อง และคงกิจกรรมดังกล่าวต่อไปได้
- **การบูรณาการความร่วมมือส่วนราชการ หน่วยงาน และสถานประกอบการ** มีการขับเคลื่อนการรณรงค์โดย สคส. ในการขอความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งส่วนราชการ หน่วยงาน และสถานประกอบการ

บทเรียนจากการพัฒนาและศึกษาประสิทธิผลการใช้แนวปฏิบัติ

ในการประเมินโครงการงดเหล้าเข้าพรรษา (ระดับพื้นที่) และข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ในการพัฒนาและศึกษาประสิทธิผลการใช้แนวปฏิบัติในการประเมินโครงการงดเหล้าเข้าพรรษา (ระดับพื้นที่) ครั้งนี้ คณะทำงานพบว่าบทบาทของกลุ่มภาคีในพื้นที่ต่อการรณรงค์งดเหล้าเข้าพรรษา มีการปฏิบัติที่ได้ผลอย่างต่อเนื่อง และกลายเป็นโครงการในแต่ละพื้นที่ที่มีกิจกรรมสอดคล้องกับสังคมวัฒนธรรมในท้องถิ่น และอาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่นในการขับเคลื่อนการรณรงค์อย่างเป็นรูปธรรม การประเมินโครงการงดเหล้าเข้าพรรษา ถูกมองว่าไม่มีความจำเป็นเท่ากับการลงมือปฏิบัติ และไม่ได้ให้ความสำคัญในการประเมินโครงการรณรงค์งดเหล้าเข้าพรรษาอย่างจริงจัง

ในการพัฒนาแนวปฏิบัติในการประเมินโครงการงดเหล้าเข้าพรรษา (ระดับพื้นที่) โดยอาศัยมุมมองจากภาคีที่เป็นทั้งนักวิชาการ ผู้กำหนดนโยบาย และผู้ดำเนินการรณรงค์ในพื้นที่ร่วมกัน ครั้งนี้ ได้พัฒนาทั้งตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับผลลัพธ์จากการรณรงค์โครงการงดเหล้าเข้าพรรษา ตั้งแต่จำนวนคนที่ร่วมงดเหล้าเข้าพรรษา จำนวนคนงดเหล้าครบพรรษา การลด/งด พฤติกรรมการดื่ม และการลดผลกระทบที่เกิดจากการดื่ม รวมถึง การให้ความสำคัญกับกระบวนการรณรงค์โครงการงด

เหล่าเข้าพรรษา ทั้งจุดแข็งและสิ่งที่ต้องพัฒนาในการทำกิจกรรมในการรณรงค์ รวมถึงจุดแข็งและสิ่งที่ต้องพัฒนาในการขับเคลื่อนการรณรงค์ อย่างไรก็ตามการประเมินผลลัพธ์จากการรณรงค์โครงการงดเหล่าเข้าพรรษาพบว่ามีผู้ตอบแบบสอบถามครบทุกครั้งที่เพียงร้อยละ 30 (ผู้ตอบแบบสอบถามครบทุกครั้งที่เพียง 338 คนจาก 1,116 คน) ขณะเดียวกันในการประเมินกระบวนการรณรงค์โครงการงดเหล่าเข้าพรรษาในระดับพื้นที่พบว่าเพียง 1 พื้นที่ที่ร่วมแสดงความคิดเห็นจากการดำเนินการใน 4 หมู่บ้าน ซึ่งประมวลได้น่าจะเกี่ยวข้องกับประเด็นที่หลากหลาย ซึ่งคณะทำงานได้สรุปและให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายไว้ดังนี้

1. การไม่ได้คำนึงถึงความสำคัญของการประเมินโครงการ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย การประเมินโครงการงดเหล่าเข้าพรรษา ถูกมองว่าไม่มีความจำเป็นเท่ากับการลงมือปฏิบัติ และผู้ดำเนินการไม่ได้ให้ความสำคัญในการประเมินโครงการรณรงค์งดเหล่าเข้าพรรษาอย่างจริงจัง ดังนั้นจึงควรมีการจัดเวทีเสวนา หรือการประชุมเชิงปฏิบัติการในพื้นที่โดยอาศัยภาคีวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการปัญหาจากการใช้สุราหรือหน่วยงานวิชาการภาครัฐขับเคลื่อน เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของการประเมิน หรือการนำสาระที่ได้จากการดำเนินงานตามโครงการมาสรุป ประมวลผล เพื่อจะสามารถแสดงถึงผลลัพธ์ตามที่คาดหวังไว้ และเผยแพร่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือผู้ที่อาจมีส่วนได้ส่วนเสียนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ครอบคลุม เกิดเป็นรูปแบบต้นแบบเพื่อใช้ขยายผลในวงกว้างต่อไป

2. ความไม่ชัดเจนในการสร้างกลไก และกำหนดนโยบายที่เป็นรูปธรรม

ในการประเมินโครงการ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย แนวปฏิบัติที่พัฒนาขึ้นสำหรับการประเมินโครงการงดเหล่าเข้าพรรษาในระดับพื้นที่ครอบคลุมทั้งการประเมินผลลัพธ์และกระบวนการ ตลอดจนมีขั้นตอนในการดำเนินการอย่างเป็นลำดับขั้นตอน ดังนั้นในแต่ละพื้นที่ที่มีการรณรงค์ ควรมีการกำหนดนโยบายและวางระบบกลไกในการประเมิน โดยกำหนดผู้รับผิดชอบในพื้นที่เพื่อวางแผนการปฏิบัติตามแนวปฏิบัติอย่างจริงจัง มีการกำหนดรายละเอียดสถานที่ เวลา และกำหนดผู้ที่จะเป็นผู้ลงพื้นที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้อย่างชัดเจน มีการกำหนดงบประมาณในการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูล มีการกำหนดผู้ประสานงานที่มีศักยภาพในการควบคุม กำกับ ติดตามและเป็นที่ปรึกษาในกระบวนการต่างๆของการปฏิบัติตามแนวปฏิบัติการประเมินโครงการเพื่อให้ได้สาระการประเมินตามที่มุ่งหวังไว้ได้เป็นอย่างดี

3. ศักยภาพในการเก็บรวบรวมข้อมูลของผู้เก็บรวบรวมข้อมูล

ยังมีจำกัดทั้งการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมินโครงการดहेล้าเข้าพรรษานัน คณะทำงานพัฒนาแนวปฏิบัติฯ ได้จัดทำเครื่องมือในการประเมินผลลัพธ์และกระบวนการโครงการดहेล้าเข้าพรรษานัน(ระดับพื้นที่)ประกอบด้วยแบบประเมิน 3 ชุด (เชิงปริมาณ) และแนวคำถามเพิ่มเติมในการถอดบทเรียน 2 ชุด ในการจัดเวทีประเมินจุดแข็งและสิ่งที่ต้องพัฒนาในการทำกิจกรรมในการรณรงค์ใน 5 กิจกรรมได้แก่กิจกรรมการโน้มน้าวจิตใจกิจกรรมการลงมือทำในชุมชนกิจกรรมการให้ความช่วยเหลือ กิจกรรมกับคนแวดล้อมและกิจกรรมกับสิ่งแวดล้อม/มาตรการชุมชน และประเมินการผลักดันให้มีนโยบายดहेล้าเข้าพรรษานันในพื้นที่การขับเคลื่อนชุมชนอย่างเป็นรูปธรรมตามกิจกรรมและการบูรณาการความร่วมมือส่วนราชการ หน่วยงาน และสถานประกอบการ ซึ่งในการประเมินทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ผู้เก็บรวบรวมข้อมูลควรมีความรู้ ความเข้าใจ และควรได้รับการพัฒนาศักยภาพและการฝึกทักษะในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาควิชาการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการปัญหาจากการใช้สุราหรือหน่วยงานวิชาการภาครัฐ เพื่อให้สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้อย่างครอบคลุม ถูกต้องและตามความเป็นจริง

4. ไม่มีการจัดระบบการขยายผล เผยแพร่ผลของการประเมินโครงการในลักษณะการสร้างรูปแบบต้นแบบของการรณรงค์ดहेล้าเข้าพรรษานันในระดับพื้นที่ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และขยายผลไปยังพื้นที่อื่นเพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ควรมีการจัดระบบการขยายผล เผยแพร่ผลของการประเมินโครงการในลักษณะการสร้างรูปแบบต้นแบบของการรณรงค์ดहेล้าเข้าพรรษานันในระดับพื้นที่ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และขยายผลไปยังพื้นที่อื่นเพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศ ครอบคลุม 5 R ได้แก่

1) Rationales: มีการนำเสนอรายละเอียดของโครงการเพื่อให้เกิดความเข้าใจในวัตถุประสงค์ หลักการและเหตุผล รวมถึงขั้นตอนในการดำเนินการตามโครงการ

2) Results: มีการสรุปสาระของสิ่งที่เกิดขึ้นตามโครงการทั้งเนื้อหา กระบวนการ และ ผลลัพธ์ทั้งที่คาดหวัง และไม่คาดหวัง และพัฒนาเป็นรูปแบบต้นแบบ

3) Reports: มีการสรุปและอภิปรายผลของโครงการไว้ชัดเจนตามความเป็นจริง และสร้างเป็นเอกสารเผยแพร่ในวงกว้าง

4) Recommendations: มีการเสนอปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ไขเพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

5) Re-run: มีการเสนอแนะการนำผลของโครงการไปใช้ และเสนอแนะการทำโครงการต่อเนื่องต่อไป

รายชื่อคณะทำงานในการพัฒนาแนวปฏิบัติในการประเมิน

โครงการงดเหล้าเข้าพรรษา(ระดับพื้นที่)

1. ดร.นายแพทย์บัณฑิต ศรีไพศาล	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการ สร้างเสริมสุขภาพ (สสส.).
2. ศ.แพทย์หญิงสุวรรณา อรุณวงศ์ไพศาล	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
3. ดร. หรรษา เศรษฐบุปผา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
4. ดร.นายแพทย์อุดมศักดิ์ แซ่โง้ว	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
5. ดร.วราภรณ์ ล่ำไย	มหาวิทยาลัยมหิดล
6. เกียรติกรสงกรานต์ ภาคโชคดี	สำนักงานเครือข่ายองค์กรงด เหล้า (สคด.)
7. นางสาวสุนันท์ จำรูญสวัสดิ์	แผนงานการพัฒนาระบบการ ดูแลผู้มีปัญหาการดื่มสุรา (พรส.)
8. นางสาวชะวะลีพร ภวภูตานนท์ฯ	ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา

แนวปฏิบัติในการประเมิน

โครงการงดเหล้าเข้าพรรษา (ระดับพื้นที่)

สำหรับคณะทำงานในพื้นที่รณรงค์การงดเหล้าเข้าพรรษา

พัฒนาโดย

สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า (สคล.)

ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.)

แผนงานการพัฒนาระบบการดูแลผู้มีปัญหาการดื่มสุรา (พรส.)

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

คำชี้แจง

การประเมินโครงการงดเหล้าเข้าพรรษา ปี 2559 (ระดับพื้นที่) สำหรับคณะทำงานในพื้นที่ รณรงค์การงดเหล้าเข้าพรรษา สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า (สคล.) ดำเนินการประเมินในช่วงก่อนเข้าพรรษา ระหว่างเข้าพรรษา และภายหลังสิ้นสุดการเข้าพรรษา และติดตามต่อเนื่อง 3 และ 6 เดือน โดยคณะทำงานในพื้นที่ หรือบุคคลกรในพื้นที่ ได้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) เยาวชน หรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายโดยคณะทำงานในพื้นที่ที่รณรงค์การงดเหล้าเข้าพรรษา โดยประเมินตัวชี้วัดในการประเมิน 2 กลุ่มได้แก่

1. ตัวชี้วัดการประเมินผลลัพธ์จากการรณรงค์โครงการงดเหล้าเข้าพรรษา
 - 1.1 จำนวนคนที่ร่วมงดเหล้าเข้าพรรษา
 - 1.2 จำนวนคนงดเหล้าครบพรรษา
 - 1.3 การลด/งด พฤติกรรมการดื่ม
 - 1.4 การลดผลกระทบที่เกิดจากการดื่ม
2. ตัวชี้วัดการประเมินกระบวนการรณรงค์โครงการงดเหล้าเข้าพรรษา
 - 2.1 จุดแข็งและสิ่งที่ต้องพัฒนาในการทำกิจกรรมในการรณรงค์
 - 2.2 จุดแข็งและสิ่งที่ต้องพัฒนาในการขับเคลื่อนการรณรงค์

ขั้นตอนการประเมินผลลัพธ์จากการรณรงค์โครงการงดเหล้าเข้าพรรษา (เชิงปริมาณ)

1. คณะทำงานในพื้นที่รณรงค์การงดเหล้าเข้าพรรษาสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า (สคล.) **กำหนดบุคคลกรในพื้นที่ที่จะเป็นผู้ดำเนินการประเมิน** ได้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) เยาวชน กลุ่มสวัสดิการ หรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายโดยคณะทำงานในพื้นที่ที่รณรงค์การงดเหล้าเข้าพรรษา
2. ทำการประเมินรายบุคคลในผู้ที่เข้าร่วมโครงการรณรงค์ที่มีประวัติการดื่มภายในระยะเวลา 12 เดือนก่อนการประเมินโดยใช้แบบประเมินชุดที่ 1 2 และ 3 ในช่วงก่อนเข้าพรรษา ระหว่างเข้าพรรษา และภายหลังสิ้นสุดการเข้าพรรษา และติดตามต่อเนื่อง 3 และ 6 เดือน ดังนี้

ระยะเวลา	แบบประเมิน	สิ่งที่ประเมิน
ก่อนเข้าพรรษา	แบบประเมินชุดที่ 1	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ข้อมูลพื้นฐาน ➤ พฤติกรรมการดีมี ➤ ความตั้งใจในการงดดีมี ➤ ผลกระทบที่เกิดจากการดีมี
ระหว่างเข้าพรรษาศรป 1 เดือน	แบบประเมินชุดที่ 2	<ul style="list-style-type: none"> ➤ พฤติกรรมการดีมี
ระหว่างเข้าพรรษาศรป 2 เดือน	แบบประเมินชุดที่ 2	<ul style="list-style-type: none"> ➤ พฤติกรรมการดีมี
หลังสิ้นสุดการเข้าพรรษา (วันออกพรรษา)	แบบประเมินชุดที่ 2 แบบประเมินชุดที่ 3	<ul style="list-style-type: none"> ➤ พฤติกรรมการดีมี ➤ ผลกระทบที่เกิดจากการดีมี
หลังสิ้นสุดการเข้าพรรษา 3 เดือน	แบบประเมินชุดที่ 3	<ul style="list-style-type: none"> ➤ พฤติกรรมการดีมี ➤ ผลกระทบที่เกิดจากการดีมี
หลังสิ้นสุดการเข้าพรรษา 6 เดือน	แบบประเมินชุดที่ 3	<ul style="list-style-type: none"> ➤ พฤติกรรมการดีมี ➤ ผลกระทบที่เกิดจากการดีมี

3. ผู้ทำการประเมินส่งแบบประเมินทั้งหมดให้คณะทำงานในพื้นที่ ส่งต่อให้ผู้ประสานงาน ส่วนกลางในการประมวลผลข้อมูลเพื่อเป็นประโยชน์ระดับพื้นที่ในการดำเนินการในปีต่อไป และเป็นประโยชน์ในระดับประเทศในการจัดการกับปัญหาสุราอย่างเป็นระบบ

ขั้นตอนการประเมินกระบวนการจากการรณรงค์โครงการงดเหล้าเข้าพรรษา (เชิงคุณภาพ)

1. คณะทำงานในพื้นที่รณรงค์การงดเหล้าเข้าพรรษาลำดับงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า (สคล.) **ตั้งคำถามเพิ่มเติมในเวทีถอดบทเรียนของพื้นที่ที่มีการดำเนินการอยู่แล้ว**ภายหลังสิ้นสุดการดำเนินการรณรงค์งดเหล้าเข้าพรรษา ดังนี้

เวทีถอดบทเรียน	แนวคำถาม	สิ่งที่ประเมิน
เวทีของ ผู้เข้าร่วม โครงการ/ ประชาชนใน พื้นที่	แนวคำถามชุดที่ 1	จุดแข็งและสิ่งที่ต้องพัฒนาในการทำกิจกรรมในการรณรงค์ <ul style="list-style-type: none"> ➢ กิจกรรมการโน้มน้าวจิตใจได้แก่ การปฏิญาณตนเพื่องดเหล้า เพื่อนหรือครอบครัวให้กำลังใจ ผู้นำชุมชนให้กำลังใจ ➢ กิจกรรมการลงมือทำในชุมชนได้แก่ การทำชุมชนต้นแบบงดเหล้าเข้าพรรษา การประชาสัมพันธ์ บุคคลต้นแบบเลิกเหล้า ➢ กิจกรรมการให้ความช่วยเหลือได้แก่ การติดตามเยี่ยมบ้านของ อสม การคัดกรองการให้คำปรึกษา การส่งต่อเพื่อการบำบัดรักษา ➢ กิจกรรมกับคนแวดล้อมได้แก่ สนับสนุนเพื่อนหรือครอบครัวให้กำลังใจคนหยุดเหล้า ผู้นำชุมชนให้กำลังใจ ➢ กิจกรรมกับสิ่งแวดล้อม/มาตรการชุมชนได้แก่ กติกาชุมชน ไม่ขายเหล้าช่วงเข้าพรรษา การประชาสัมพันธ์ชักชวนคนดื่มเหล้าเข้าร่วมโครงการ
เวทีของ คณะทำงาน และผู้ที่ เกี่ยวข้องใน การ ขับเคลื่อน โครงการ	แนวคำถามชุดที่ 2	จุดแข็งและสิ่งที่ต้องพัฒนาในการขับเคลื่อนการรณรงค์ <ul style="list-style-type: none"> ➢ การผลักดันให้มีนโยบายงดเหล้าเข้าพรรษาในพื้นที่ ➢ การขับเคลื่อนชุมชนอย่างเป็นรูปธรรมตามกิจกรรม ➢ การบูรณาการความร่วมมือส่วนราชการ หน่วยงาน และสถานประกอบการ

2. คณะทำงานถอดบทเรียนทำการจัดหมวดหมู่คำตอบที่ได้จากเวทีถอดบทเรียนในทุกประเด็นย่อยตามแนวคำถาม
3. ส่งคำตอบที่ได้ให้ผู้ประสานงานส่วนกลางเพื่อประสานต่อไปยังศูนย์วิจัยปัญหาสุราในการประมวลผลข้อมูลเพื่อเป็นประโยชน์ระดับพื้นที่ในการดำเนินการในปีต่อไป และเป็นประโยชน์ในระดับประเทศในการจัดการกับปัญหาสุราอย่างเป็นระบบ

เครื่องมือในการประเมินผลลัพธ์และกระบวนการโครงการลดเหล้าเข้าพรรษา (ระดับพื้นที่)

เครื่องมือในการประเมินผลลัพธ์และกระบวนการโครงการลดเหล้าเข้าพรรษา (ระดับพื้นที่) ประกอบด้วย แบบประเมิน 3 ชุด และแนวคำถามเพิ่มเติมในการถอดบทเรียน 2 ชุด ดังนี้

4. แบบประเมินชุดที่ 1: ประเมินข้อมูลพื้นฐาน พฤติกรรมการดื่มก่อนเข้าพรรษา 12 เดือน ความตั้งใจในการงดดื่ม ผลกระทบที่เกิดจากการดื่มในรอบ 3 เดือน
5. แบบประเมินชุดที่ 2: ประเมินพฤติกรรมการดื่มในระยะเวลา 1 เดือนก่อนวันประเมิน
6. แบบประเมินชุดที่ 3: ประเมินพฤติกรรมการดื่มในระยะเวลา 3 เดือนก่อนวันประเมิน และ ผลกระทบที่เกิดจากการดื่มในรอบ 3 เดือน
7. แนวคำถามชุดที่ 1: ประเมินจุดแข็งและสิ่งที่ต้องพัฒนาในการทำกิจกรรมในการรณรงค์ใน 5 กิจกรรมได้แก่กิจกรรมการโน้มน้าวจิตใจ กิจกรรมการลงมือทำในชุมชน กิจกรรมการให้ความช่วยเหลือ

กิจกรรมกับคนแวดล้อม และ กิจกรรมกับสิ่งแวดล้อม/มาตรการชุมชน

8. แนวคำถามชุดที่ 2: ประเมินจุดแข็งและสิ่งที่ต้องพัฒนาในการขับเคลื่อนการรณรงค์ใน 4 ขั้นตอนได้แก่การผลักดันให้มีนโยบายงดเหล้าเข้าพรรษาในพื้นที่ การขับเคลื่อนชุมชนอย่างเป็นรูปธรรมตามกิจกรรม การค้นหาบุคคลต้นแบบ และการบูรณาการความร่วมมือส่วนราชการ หน่วยงาน และสถานประกอบการ

แบบประเมิน"โครงการงดเหล้าเข้าพรรษา ชุดที่ 1

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลส่วนตัว

- ชื่อสกุล.....อายุ.....
- ที่อยู่ : บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด
- ครอบครัวของท่านมีสมาชิกที่อยู่ร่วมกัน.....คน [] มีคนดื่ม.....คน
- ท่านประกอบอาชีพอะไร...?
 1) ประกอบธุรกิจส่วนตัว (นายจ้าง) 2) ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ 3) ลูกจ้างหน่วยงานราชการ/
รัฐวิสาหกิจ
 4) พนักงานเอกชน/ลูกจ้างเอกชน 5) ค้าขาย/งานบริการ 6) เกษตรกรรม 7) งานรับจ้าง
ทั่วไป
 8) นักเรียน/นักศึกษา 9) เกษียณ 10) อื่น ๆ ระบุ.....

ส่วนที่ 2: ข้อมูลส่วน ความตั้งใจผู้ร่วมลงนามงดเหล้าเข้าพรรษา พ.ศ. 2559

- ในช่วงเข้าพรรษาเมื่อปีที่แล้ว (2557) ท่านได้เข้าร่วมกิจกรรมงดเหล้าครบพรรษาหรือไม่
 1) งดตลอดเทศกาลเข้าพรรษา 2) งดเป็นบางช่วง 3) ไม่ได้งดแต่ลดการดื่มลง 4) ไม่งดและไม่ลดปริมาณการดื่ม
- ในช่วงเทศกาลเข้าพรรษาปีนี้ (ระหว่างวันที่ 31 กรกฎาคม- 27 ตุลาคม 2559) ท่านตั้งใจจะงดดื่มแบบไหน
6.1 งดเหล้าเทศกาลเข้าพรรษา ระบุ 1 เดือน 2 เดือน 3 เดือน ตลอดชีวิต
6.2 ลดปริมาณการดื่ม เช่นเคยดื่ม 3 ขวด เหลือ 1 ขวดหรือลดความถี่ในการดื่มเช่นเคยดื่มทุกวัน เหลือบางวัน
6.3 ไม่ตั้งใจงดหรือลด เพราะ.....
- ท่านมีประสบการณ์งดเหล้าเข้าพรรษามากี่ปี.....ปี
- แรงจูงใจที่ทำให้ท่านตั้งใจงดเหล้าเข้าพรรษา เพื่ออะไร ?
 1) ประหยัดเงิน 2) ครอบครัว 3) เพื่อสุขภาพ 4) ได้บุญ/รักษาศีล 5) อื่นๆ ระบุ
.....
- ท่านคิดว่าอะไรเป็นตัวช่วยให้ท่าน “งดดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงเข้าพรรษา” ได้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 1) ครอบครัว 2) เพื่อน 3) ผู้นำชุมชน 4) แฟน 5) อื่นๆ ระบุ.....
- ท่านมั่นใจแค่ไหนว่า จะสามารถทำตามสัญญาที่ตั้งใจจะงดเหล้าเข้าพรรษา ในปีนี้
[] 1) มั่นใจ เพราะ [] 2) ไม่มั่นใจ เพราะ
- มีงาน โอกาส หรือ กิจกรรมอะไรในชุมชน ที่จะทำให้คนไม่สามารถงดเหล้าครบตามตั้งใจระบุช่องงาน / กิจกรรม
.....

ส่วนที่ 3 : พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ผ่านมา

- ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา ท่านดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่ และบ่อยแค่ไหน? ดื่ม โดยดื่ม
 1) ทุกวัน (7 วัน/สัปดาห์) 2) เกือบทุกวัน (5-6 วัน/สัปดาห์) 3) วันเว้นวัน (3-4 วัน/สัปดาห์)
 4) ทุกสัปดาห์ (1-2 วัน/สัปดาห์) 5) ทุกเดือน (1-3 วัน/เดือน) 6) นานๆ ครั้ง (8-11 วัน/ปี)
 7) นานๆ ครั้ง (4-7 วัน/ปี) 8) นานๆ ครั้ง (1-3 วัน/ปี) 9) ไม่ได้ดื่มในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา
- ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา ท่านดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ปริมาณมากในครั้งเดียว หรือไม่ บ่อยแค่ไหน?(การ
ดื่มปริมาณมากคือ เบียร์ 2.5 ขวดใหญ่/5 กระป๋องขึ้นไป, เหล้า 1.5 ขวดเล็ก/5 เป๊กขึ้นไป, เหล้าสีที่ผสมแล้ว 5
แก้วขึ้นไป, ไวน์คูลเลอร์ 6 ขวดขึ้นไป, เหล้าปั่น เกือบทั้งเหยือกขึ้นไป)
เคย โดยดื่ม
- 1) ทุกวัน (7 วัน/สัปดาห์) 2) เกือบทุกวัน (5-6 วัน/สัปดาห์) 3) วันเว้นวัน (3-4 วัน/สัปดาห์)

- 4) ทุกสัปดาห์ (1-2 วัน/สัปดาห์) 5) ทุกเดือน (1-3 วัน/เดือน) 6) นานๆ ครั้ง (8-11 วัน/ปี)
 7) นานๆ ครั้ง (4-7 วัน/ปี) 8) นานๆ ครั้ง (1-3 วัน/ปี) 9) ไม่เคยดื่มปริมาณมากในช่วง 12
เดือนที่ผ่านมา 10) ไม่เคยดื่มปริมาณมากเลยในช่วงชีวิต

13. ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา **ท่านเคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จนรู้สึกมึนเมา** (ดื่มจนมึนเมา หมายถึง ดื่มจนรู้สึก
มีอาการเดินเซ่วงนอน ปวดหัว สลบ หรือความบกพร่องในการควบคุมตนเอง เป็นต้น) **หรือไม่ บ่อยแค่ไหน?**

- 1) ทุกวัน (7 วัน/สัปดาห์) 2) เกือบทุกวัน (5-6 วัน/สัปดาห์) 3) วันเว้นวัน (3-4 วัน/สัปดาห์)
 4) ทุกสัปดาห์ (1-2 วัน/สัปดาห์) 5) ทุกเดือน (1-3 วัน/เดือน) 6) นานๆ ครั้ง (8-11 วัน/ปี)
 7) นานๆ ครั้ง (4-7 วัน/ปี) 8) นานๆ ครั้ง (1-3 วัน/ปี) 9) ไม่เคยดื่มจนมึนเมาในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา
 10) ไม่เคยดื่มจนมึนเมาเลยในช่วงชีวิต

14. โปรดระบุประเภทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ท่านดื่ม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1) เหล้า 2) เหล้าเถื่อน (เหล้าไม่เสียภาษี / เหล้าปลอม) 3) เบียร์ 4) ไวน์องุ่นหรือไวน์ผลไม้
 5) ไวน์คูลเลอร์หรือเครื่องดื่มผสมพร้อมดื่ม 6) สุราพื้นบ้าน เช่น สาโท กระแช่ เป็นต้น 7) เหล้ายาดอง
 8) เหล้าปั่น 9) สุราขาว 10) อื่นๆ ระบุ

15. โปรดระบุโอกาสในการดื่มเหล้าของท่านในชุมชนในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) 1) งานกีฬา

- ประจำของหมู่บ้าน 2) งานมงคล เช่น งานแต่ง/ งานบวช/ ขึ้นบ้านใหม่ 3) กลืน/ ผ้ำป่า 4) เทศกาลสำคัญ
เช่น วันขึ้นปีใหม่/วันสงกรานต์ 5) งานศพ 6) เวลาปกติของการรวมกลุ่มในชุมชน
 7) งานเลี้ยงสังสรรค์ 8) อื่นๆ ระบุ

16. ท่านเสียค่าใช้จ่ายในการดื่มแต่ละครั้งประมาณ บาท

ส่วนที่ 4 : ผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ผ่านมา

17. ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา จากการดื่มแอลกอฮอล์ของท่านนั้น เคยทำให้ท่านได้รับผลกระทบดังต่อไปนี้หรือไม่?
และเกิดบ่อยแค่ไหน?

ผลกระทบจากการดื่มของท่านในช่วง 3 เดือน	ไม่เคย	เคย (ขอระบุจำนวน ครั้ง)
1. ทำให้ท่าน ได้รับบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุทางถนน		จำนวน.....ครั้ง
2. ทำให้ท่าน ได้รับบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุอื่นๆ (ไม่รวมการ บาดเจ็บที่เกิดจากรถยนต์หรือจักรยานยนต์)		จำนวน.....ครั้ง
3. ทำให้ท่าน มีปัญหาความรุนแรง (โต้เถียง ขู่บังคับ ผลัก ทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกาย ความรุนแรงทางเพศ) (ไม่รวม ความรุนแรงในครัวเรือน)		จำนวน.....ครั้ง
4. ทำให้ท่าน มีปัญหาความรุนแรงในครัวเรือน (โต้เถียง ขู่บังคับ ผลัก ทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกาย ความรุนแรงทางเพศ) หรือ ปัญหาความสัมพันธ์ในครัวเรือน		จำนวน.....ครั้ง
5. ทำให้ท่าน มีปัญหากับการประกอบอาชีพ (ป่วย/ขาดงาน/ตก งาน/ประสิทธิภาพการทำงานลดลง)		จำนวน.....ครั้ง
6. ทำให้ท่าน มีปัญหาค่าใช้จ่ายในครอบครัว		จำนวน.....ครั้ง

ลงชื่อผู้สำรวจข้อมูล.....วันที่.....

ลงชื่อผู้ตรวจสอบข้อมูล.....วันที่.....

แบบประเมิน"โครงการงดเหล้าเข้าพรรษา ชุดที่ 2

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลส่วนตัว

1. ชื่อสกุล.....อายุ.....

ส่วนที่ 2 : พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา

2. ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา ท่านดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่

1) ไม่ดื่ม

2) ดื่ม โดยดื่มบ่อยแค่ไหน?

2.1) ทุกวัน (7 วัน/สัปดาห์)

2.2) เกือบทุกวัน (5-6 วัน/สัปดาห์)

2.3) วันเว้นวัน (3-4 วัน/สัปดาห์)

2.4) ทุกสัปดาห์ (1-2 วัน/สัปดาห์)

3. กรณีที่ตอบข้อคำตอบที่ 2 ข้างต้น, โปรดระบุสถานการณ์การดื่มเหล้าของท่านในชุมชนในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1)งานกีฬาประจำของหมู่บ้าน 2)งานมงคล เช่น งานแต่ง/ งานบวช/ ขึ้นบ้านใหม่ 3)ก รฐิ น / ั้ า ป่า

4)เทศกาลสำคัญ เช่น วันขึ้นปีใหม่/วันสงกรานต์ 5)งานศพ 6)เวลาปกติของการรวมกลุ่มในชุมชน

7) งานเลี้ยงสังสรรค์ 8) ดื่มเอง 9) อื่นๆ ระบุ

ลงชื่อผู้สำรวจข้อมูล.....วันที่.....

ลงชื่อผู้ตรวจสอบข้อมูล.....วันที่.....

แบบประเมิน"โครงการดเดห์ย่าเข้าพรรษา ชุดที่ 3

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลส่วนตัว

1. ชื่อสกุล.....อายุ.....

ส่วนที่ 2 : พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา

2. ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา ท่านดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่

- 1) ไม่ดื่ม
- 2) ดื่ม โดยดื่มบ่อยแค่ไหน?
- 2.1) ทุกวัน (7 วัน/สัปดาห์)
- 2.2) เกือบทุกวัน (5-6 วัน/สัปดาห์)
- 2.3) วันเว้นวัน (3-4 วัน/สัปดาห์)
- 2.4) ทุกสัปดาห์ (1-2 วัน/สัปดาห์)

3. กรณีที่ตอบข้อคำตอบที่ 2 ข้างต้น, โปรดระบุสถานการณ์การดื่มเหล้าของท่านในชุมชนในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1)งานกีฬาประจำของหมู่บ้าน 2)งานมงคล เช่น งานแต่ง/ งานบวช/ ขึ้นบ้านใหม่ 3)ก รฐึ น / ฒึ ่า ป่า
- 4)เทศกาลสำคัญ เช่น วันขึ้นปีใหม่/วันสงกรานต์ 5)งานศพ 6)เวลาปกติของการรวมกลุ่มในชุมชน
- 7) งานเลี้ยงสังสรรค์ 8) ดื่มเอง 9) อื่นๆ ระบุ

ส่วนที่ 4 : ผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา 4. ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา จากการดื่มแอลกอฮอล์ของท่านนั้น เคยทำให้ท่านได้รับผลกระทบดังต่อไปนี้หรือไม่? และเกิดบ่อยแค่ไหน

ผลกระทบจากการดื่มของท่านในช่วง 3 เดือน	ไม่เคย	เคย (ขอระบุจำนวนครั้ง)
1. ทำให้ท่าน ได้รับบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุทางถนน		จำนวน.....ครั้ง
2. ทำให้ท่าน ได้รับบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุอื่นๆ (ไม่รวมการบาดเจ็บที่เกิดจากรถยนต์หรือจักรยานยนต์)		จำนวน.....ครั้ง
3. ทำให้ท่าน มีปัญหาความรุนแรง (ได้แก่ยิง ชูบังคับ พลัก ทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกาย ความรุนแรงทางเพศ)(ไม่รวมความรุนแรงในครัวเรือน)		จำนวน.....ครั้ง
4. ทำให้ท่าน มีปัญหาความรุนแรงในครัวเรือน (ได้แก่ยิง ชูบังคับ พลัก ทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกาย ความรุนแรงทางเพศ) หรือปัญหาความสัมพันธ์ในครัวเรือน		จำนวน.....ครั้ง
5.ทำให้ท่าน มีปัญหากับการประกอบอาชีพ (ป่วย/ขาดงาน/ตกงาน/ประสิทธิภาพการทำงานลดลง)		จำนวน.....ครั้ง
6. ทำให้ท่าน มีปัญหาค่าใช้จ่ายในครอบครัว		จำนวน.....ครั้ง

ลงชื่อผู้สำรวจข้อมูล.....วันที่.....

ลงชื่อผู้ตรวจสอบข้อมูล.....วันที่.....

แนวคำถามชุดที่ 1 ประเมินจุดแข็งและสิ่งที่ต้องพัฒนาในการทำกิจกรรมในการรณรงค์ดहे้า
เข้าพรรษา

1. ท่านได้เข้าร่วมกิจกรรมการโน้มน้าวจิตใจอะไรบ้าง และกิจกรรมดังกล่าวมีจุดแข็งและสิ่งที่ต้องพัฒนาอย่างไร?
2. ท่านได้เข้าร่วมกิจกรรมการลงมือทำในชุมชนอะไรบ้าง และกิจกรรมดังกล่าวมีจุดแข็งและสิ่งที่ต้องพัฒนาอย่างไร?
3. ท่านได้เข้าร่วมกิจกรรมการให้ความช่วยเหลืออะไรบ้าง และกิจกรรมดังกล่าวมีจุดแข็งและสิ่งที่ต้องพัฒนาอย่างไร?
4. ท่านได้เข้าร่วมกิจกรรมกับคนแวดล้อมอะไรบ้าง และกิจกรรมดังกล่าวมีจุดแข็งและสิ่งที่ต้องพัฒนาอย่างไร?
5. ท่านได้เข้าร่วมกิจกรรมกับสิ่งแวดล้อม หรือกิจกรรมการกำหนดมาตรการชุมชนอะไรบ้าง และกิจกรรมดังกล่าวมีจุดแข็งและสิ่งที่ต้องพัฒนาอย่างไร?

แนวคำถามชุดที่ 2 ประเมินจุดแข็งและสิ่งที่ต้องพัฒนาในการขับเคลื่อนการรณรงค์

1. ท่านได้มีการผลักดันให้มีนโยบายงดเหล้าเข้าพรรษาในพื้นที่อย่างไรบ้าง และการขับเคลื่อนดังกล่าวมีจุดแข็งและสิ่งที่ต้องพัฒนาอย่างไร?
2. ท่านได้ขับเคลื่อนชุมชนอย่างเป็นรูปธรรมตามกิจกรรมในโครงการงดเหล้าเข้าพรรษาในพื้นที่อย่างไรบ้าง และการขับเคลื่อนดังกล่าวมีจุดแข็งและสิ่งที่ต้องพัฒนาอย่างไร?
3. ท่านได้บูรณาการความร่วมมือส่วนราชการ หน่วยงาน และสถานประกอบการในการเข้าร่วมเป็นเจ้าภาพในโครงการงดเหล้าเข้าพรรษาในพื้นที่อย่างไรบ้าง และการขับเคลื่อนดังกล่าวมีจุดแข็งและสิ่งที่ต้องพัฒนาอย่างไร?